

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi varainsiirtoverolain
14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä muutettavaksi siten, ettei tukijärjestelmien muutos johtaisi aiheettomasti verovapauden menetyksiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Maaseutuelinkeinojen tukijärjestelmään on sisältynyt maanhankintaan liittyvä verovapaus niissä tapauksissa, joissa luovutuksensaajalle on myönnetty rakennetukilainsäädännön mukainen tuettu valtionlaina tai korkotukilaina. Nykyinen rakennetukijärjestelmä sisältyy pääosin maaseutuelinkeinojen rahoituslakiin (329/1999), joka tuli eräitä lainkohtia lukuun ottamatta voimaan 3 päivänä huhtikuuta 2000, sekä kolttalakiin (253/1995) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslakiin (45/2000), joka voimaan tullessaan korvaa porotalouslain (161/1990) ja luontaiselinkeinolain (610/1984). Edellä mainituissa laeissa säädetään pääasiassa tukijärjestelmistä, joita voidaan käyttää maatilatalouden ja porotalouden rakennetta parannettaessa ja maaseutualueita eri osissa maata kehitettäessä.

Voimassa olevan varainsiirtoverolain ((931/1996) 14 §:n mukaan varainsiirtoveroa ei ole suoritettava, jos luovuttajana on valtio ja luovutus tapahtuu maaseutuelinkeinolain, porotalouslain, luontaiselinkeinolain tai kolttalain mukaisesti tarkoituksiin. Veroa ei myöskään ole suoritettava, jos luovutuksen-

saajalle on myönnetty maaseutuelinkeinolain, porotalouslain, luontaiselinkeinolain tai kolttalain mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankkimista varten, tai luovutuksensaajan vastattavaksi on siirretty edellä mainittujen lakien nojalla myönnetty laina tai sanottua lainsäädäntöä vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen laina, jos luovutuksensaajalle olisi voitu myöntää laina maaseutuelinkeinojen rahoituslain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukaisesti.

Samalla, kun maaseutuelinkeinojen rahoituslailla muutettiin rakennetukijärjestelmää, muutettiin myös varainsiirtoverolain 14 §:ään sisältyviä verovapautta koskevia säännöksiä. Muutos ei ole vielä tullut voimaan. Maaseutuelinkeinojen rahoituslain muuttamisen yhteydessä muutettiin lisäksi mainittua varainsiirtoverolain säännöstä varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetulla lailla (52/2000).

Varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain mukaan varainsiirtoveroa ei ole suoritettava, jos luovuttajana on valtio ja luovutus tapahtuu maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukaisesti tarkoituksiin. Veroa ei myöskään ole suoritettava, jos luovutuk-

sensaaajalle on myönnetty maaseutuelinkeinojen rahoituslain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukainen laina kiinteistön tai sen osan hankkimista varten tai luovutuksensaaajan vastattavaksi on siirretty edellä mainittujen lakien nojalla myönnetty laina tai sanottua lainsäädäntöä vastaavan aikaisemman lainsäädännön mukainen laina, jos luovutuksensaaajalle olisi voitu myöntää laina maaseutuelinkeinojen rahoituslain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain tai kolttalain mukaisesti. Lainmuutos tulee voimaan asetuksella erikseen säädettävä ajankohtana.

Lain voimaantulosäännöksen mukaan sitä sovelletaan sen voimaantulon jälkeen tehtyihin luovutuksiin, joissa valtio luovuttaa maata edellä mainittujen lakien mukaisiin tarkoituksiin sekä luovutuksiin, joiden perusteella mainittujen lakien mukainen laina on myönnetty tai lain 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laina siirretty lain voimaantulon jälkeen.

1.2. Nykytilan arviointi

Maaseutuelinkeinojen rahoituslain 69 §:n mukaan lain voimaan tullessa vireillä olleet asiat käsitellään loppuun maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain (1303/1994) nojalla, maan myyntiä koskevat käyttösuunnitelmat ja kaupat tehdään mainittujen lakien nojalla ja maa myydään niiden mukaisiin tarkoituksiin. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain 71 §:n 1 momentti sisältää vastaavan säännöksen. Varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulo poistaa verovapauden niiltä luovutuksilta, joissa valtio on myyjänä, jos kauppa tehdään siirtymäsäännösten nojalla aikaisemman tukilainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin lainmuutoksen voimaan tulon jälkeen. Vastaavasti tuettu laina, joka on myönnetty aikaisemman lainsäädännön nojalla, ei toisi enää lainmuutoksen voimaantulon jälkeen verovapautta.

Toisaalta maaseutuelinkeinojen rahoituslain mukaisia tukia on voitu hakea lain voimaantulon jälkeen 3 päivästä huhtikuuta 2000 alkaen. Tukipäätöksiä ei ole voitu toistaiseksi tehdä, koska lakiin sisältyviä valtiontukia ei ole vielä hyväksytty. Maan hankintaa koskevan hakemuksen vireilletulon jälkeen hakemuksen mukaisia lopullisia luovutuksia on kuitenkin saanut tehdä. Voimas-

sa oleva varainsiirtoverolain säännös ei kuitenkaan mahdollista verovapautta tällaisen luovutuksen perusteella. Toisaalta muutettu lakikaan ei koskisi näitä luovutuksia, jos tukipäätös ehditään tehdä ennen varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantuloa. Lisäksi lain voimaantulosäännöksen mukaan verovapaus ei koskisi niitäkään luovutuksia, jotka tehdään tai joita koskeva laina siirretään aikaisemman lainsäädännön mukaisesti lain voimaantulon jälkeen.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on estää tukilainsäädännön asteittaisesta voimaantulosta ja vaiheittaisesta käynnistymisestä aiheutuvat menetykset niille maaseutuyrittäjille, joiden tukitai maansaantihakemusten käsittely on ollut vireillä silloin, kun tukilainsäädäntö tai varainsiirtoverolaki muuttuu. Esityksessä ehdotetaan varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä muutettavaksi siten, että luovutuksiin ja lainapäätöksiin, joihin sovelletaan maaseutuelinkeinojen rahoituslain 69 §:n tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain 71 §:n 1 momentin säännöstä, sovellettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Muutoin luovutuksiin, joiden perusteella on myönnetty maaseutuelinkeinojen rahoituslain ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukainen laina 3 päivän huhtikuuta 2000 jälkeen, sovellettaisiin uutta lakia. Jos varainsiirtovero on ehditty jo ennen lain voimaantuloa maksaa, liikaa maksettu vero voitaisiin hakemuksesta palauttaa.

3. Esityksen vaikutukset

Luovutuksia, joita on koskenut varainsiirtoverovapaus, on vuosittain ollut noin 1 200 kappaletta ja niiden kauppahinta on ollut keskimäärin noin 0,3 miljoonaa markkaa. Verovapauden johdosta arviolta noin 15 miljoonaa markkaa verotuloja jää vuosittain saamatta. Jos mainittua lain voimaantulosäännöstä ei muuteta, arvioidaan noin 200 luovutuksen siirtyvän verolliseksi. Tämä merkitsisi arviolta 60 miljoonan kokonaiskauppahinnan perusteella noin 2,5 miljoonan markan verotuloa.

Suuri osa niistä viljelijöistä, joiden verova-

paudesta on kysymys, ovat tehneet lopullisen luovutuksen sen johdosta, että maatalouden tukijärjestelmät määräaikaisine hakuaikoihin ja sitovine tukiehtoineen ovat edellyttäneet varsin varhaisessa vaiheessa tietoa siitä, kuka maatilaa asianomaisena vuonna viljelee ja millä tavoin. Tämän johdosta lopullisia ratkaisuja isännyydestä on tehty kesken tukihakemusten käsittelyn. Väliaikaisrahoitus edellyttää useimmiten lainhuudon hankkimista ja varainsiirtoveron maksamista, mikä aiheuttaisi ylimääräistä rahoitustarvetta ennen lain muutoksen voimaantuloa. Lainoituksen käynnistyminen ennen varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantuloa voisi lisäksi aiheuttaa lopullisia menetyksiä joillekin viljelijöille. On tärkeää saattaa nämä viljelijät samaan asemaan niiden viljelijöiden kanssa, jotka voivat odottaa luovutuksen tekemistä siihen asti, kunnes lainsäädäntö on saatettu voimaan ja tukiratkaisu annettu. Näin voidaan turvata tiloille yhdenmukaiset toimintaedellytykset.

4. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu virkatyönä maajametsätalousministeriössä yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Mainittu varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annettu laki voidaan saattaa voimaan sen jälkeen, kun Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt kyseisen valtiontukijärjestelmän.

6. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varainsiirtoverolain 14 §:n muuttamisesta 21 päivänä tammikuuta 2000 annetun lain (52/2000) voimaantulosäännös seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tätä lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen tehtyihin 14 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuihin luovutuksiin sekä luovutuksiin, joiden perusteella 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu laina on myönnetty tai 3 kohdassa tarkoitettu laina siirretty tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tätä lakia sovelletaan luovutuksiin, joiden perusteella 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu maaseutuelinkeinojen rahoituslain tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain mukainen laina on myönnetty tai siirretty 3 päivän huhtikuuta 2000 jälkeen mutta ennen tämän lain voimaantuloa.

Luovutuksiin, jotka käsitellään tai joiden perusteella myönnetään tai siirretään laina maaseutuelinkeinojen rahoituslain 69 §:n tai porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain 71 §:n 1 momentin mukaisesti, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa liikaa suoritettu varainsiirtovero palautetaan verovirastolle tehdystä hakemuksesta.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 30 päivänä kesäkuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*